

Jak se může člověk narodit, když je už starý?

Papež František se v katechezi o stáří inspiroval postavou Nikodéma a zdůraznil, že pozemský život je „začátkem“ a ne „závěrem“, protože „kráčíme směrem k věčnosti“.

08.06.2022

Drazí bratři a sestry, dobré ráno!

Mezi významnější starší postavy evangelií patří Nikodém – jeden z židovských vůdců –, který chtěl Ježíše

poznat, ale šel za ním tajně v noci (srov. J 3,1-21). V Ježíšově rozhovoru s Nikodémem se objevuje jádro Ježíšova zjevení a jeho vykupitelského poslání, když říká: „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nebyl ztracen, ale měl život věčný“ (v. 16).

Ježíš říká Nikodémovi, že aby „člověk viděl Boží království“, musí se „narodit shůry“ (srov. v. 3). Nejde o to, abychom se znovu narodili, abychom opakovali svůj příchod na svět a doufali, že nová reinkarnace nám umožní lepší život. Toto opakování ztrácí smysl. Naopak, vyprázdnilo by veškerý smysl prožitého života, vymazalo by ho, jako by to byl neúspěšný experiment, zaniklá hodnota, promarněná prázdnota. Ne, to není to znovuzrození, o kterém mluví Ježíš: je to něco jiného. Tento život je v Božích očích drahocenný: označuje

nás za tvory, které Bůh něžně miluje. „Zrození shůry“, které nám umožňuje „vejít“ do Božího království, je zrozením v Duchu, přechodem přes vody do zaslíbené země stvoření smířeného s Boží láskou. Je to znovuzrození shůry, s milostí Boží. Nejedná se o fyzické znovuzrození v jiném čase.

Nikodém toto zrození špatně chápe a uvádí stáří jako důkaz jeho nemožnosti: člověk nevyhnutelně stárne, sen o věčném mládí se trvale vzdaluje, cokoli se zrodí v čase, směřuje ke svému konci. Jak si lze představit závěr, který má podobu zrození? Nikodém uvažuje takto a nenachází způsob, jak Ježíšova slova pochopit. Co je to znovuzrození?

Nikodémova námitka je pro nás velmi poučná. Ve světle Ježíšových slov ji můžeme převrátit v objev poslání, které je vlastní stáří. Ve skutečnosti stáří nejenže není

překážkou pro zrození shůry, o němž mluví Ježíš, ale stává se vhodnou dobou k jeho osvícení a osvobození od zkušenosti ztracené naděje. Naše doba a kultura, které vykazují znepokojivou tendenci považovat narození dítěte za prostou záležitost výroby a biologické reprodukce lidské bytosti, pak pěstují mýtus věčného mládí jako zoufalou posedlost nezničitelným tělem. Protože stářím se v mnoha ohledech pohrdá. Protože nese nezvratný důkaz o omylu tohoto mýtu, který by nás přiměl vrátit se do mateřského lůna, abychom byli navždy mladí v těle.

Technologie je k tomuto mýtu přitahována ve všech směrech: zatímco čekáme na porážku smrti, můžeme udržovat tělo při životě pomocí léků a kosmetiky, které zpomalují, skrývají, odstraňují stáří. Samozřejmě, že zdravý životní styl je jedna věc a mýty jsou věc druhá.

Nelze však popřít, že záměna těchto dvou pojmů v nás vyvolává myšlenkový zmatek. Zaměňovat zdravý životní styl s živením mýtu o věčném mládí... Tolik se toho dělá pro to, abychom znovu získali mladistvý vzhled: tolik triků, tolik operací, abychom vypadali mladě. Vzpomínám si na slova moudré italské herečky Anny Magnaniové, když jí řekli, že jí musí odstranit vrásky, a ona řekla: „Ne, nesahejte na ně! Tolik let trvalo, než jsem je získala: Nesahejte na ně!“. Vrásky jsou symbolem zkušenosti, symbolem života, symbolem zralosti, symbolem prošlé cesty. Nedotýkejte se jich, abyste se stali mladými, ale jen mladými tvářmi: důležitá je celá osobnost, důležité je srdce a srdce je jako ona mladistvost dobrého vína, které čím je starší, tím je lepší.

Život ve smrtelném těle je krásný ve své „nedokončenosti“: jako některá umělecká díla, která mají právě ve

své nedokončenosti jedinečné kouzlo. Protože život tady dole je „začátkem“, ne završením: přicházíme na svět právě takto, jako skuteční lidé, jako lidé, kteří postupně stárnou, ale jsou navždy skuteční. Život ve smrtelném těle je však příliš malý prostor a čas na to, abychom mohli udržet a naplnit tu nejcennější část naší existence v čase tohoto světa. Víra, která přijímá hlásání evangelia o Božím království, ke kterému směřujeme, má podle Ježíše mimořádný první účinek. Umožňuje nám „vidět“ Boží království. Jsme schopni skutečně vidět mnohá znamení naší naděje na naplnění toho, co v našem životě nese znak Božího záměru pro věčnost.

Jde o znamení evangelijní lásky, která v mnoha ohledech osvětluje Ježíš. A pokud je můžeme „vidět“, můžeme také „vstoupit“ do

království, a to skrze Ducha, skrze obnovující vodu.

Stáří je stav, který je mnohým z nás dopřán a v němž si lze zázrak tohoto zrození shůry důvěrně osvojit a učinit jej věrohodným pro lidské společenství: nevyjadřuje nostalgii po zrození v čase, ale lásku ke konečnému cíli. Z tohoto pohledu má stáří jedinečnou krásu: kráčíme vstříc Věčnému. Nikdo nemůže znovu vstoupit do mateřského lůna, ani do své technologické a konzumní náhražky. Toto nepřináší moudrost, neposkytuje to naplněnou cestu, je to umělé. Bylo by to smutné, i kdyby to bylo možné. Starý člověk kráčí vpřed, starý člověk kráčí k cíli, k Božímu nebi, starý člověk kráčí se svou moudrostí prožitou během života. Stáří je tedy zvláštním časem, kdy je možné vymanit budoucnost z technokratické iluze biologického a robotického přežití, ale především proto, že se otevírá laskavosti Božího

tvůrčího a plodícího lůna. Zde bych zdůraznil toto slovo: laskavost starých lidí. Pozorujte dědečka nebo babičku, jak se dívají na svá vnoučata, jak svá vnoučata hladí: tu laskavost, oproštěnou od všech lidských nástrah, která překonala lidské zkoušky a je schopna svobodně rozdávat lásku, láskyplnou blízkost jednoho k druhému. Tato něha otevírá dveře k pochopení Boží něhy. Nezapomínejme, že Duch Boží je blízkost, soucit a něha. Bůh je takový, umí hladit. A stáří nám pomáhá pochopit tento rozměr Boha, kterým je něha. Stáří je zvláštní čas, kdy se budoucnost vymaňuje z technokratické iluze, je to čas Boží něhy, která tvoří, vytváří cestu pro nás všechny. Kéž nám Duch svatý dopřeje znovu otevřít toto duchovní – a kulturní – poslání stáří, které nás sbližuje se zrozením shůry. Když takto přemýšlíme o stáří, říkáme si: jak je možné, že se tato kultura odhazování rozhodne odložit staré

lidi, protože je považuje za
neužitečné? Staří lidé jsou posly
budoucnosti, staří lidé jsou posly
laskavosti, staří lidé jsou posly
moudrosti prožitého života. Pojďme
dopředu a dívejme se na staré.

RadioVaticana.cz / Rome
Reports

.....

pdf | dokument generován automaticky
z [https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/
jak-se-muze-clovek-narodit-kdyz-je-uz-
stary/](https://dev.opusdei.org/cs-cz/article/jak-se-muze-clovek-narodit-kdyz-je-uz-stary/) (06.08.2025)